

ایرانی ها با لفظ "قانون" چه زمانی آشنا شدند؟!

وقتی می خواهیم بعد از تجربه‌هایی که از چیزی داریم، در موردش بیندیشیم، و بدانیم واقعا معنای آن چیز را درست فهمیده ایم یا نه، اول باید بارها و بارها تمام باورهایمان را و اطلاعاتمان را در مورد آن چیز معلق کنیم. بعد بیاییم ببینیم وقتی همان چیز را یا آن معنا را ذیل یک واژه‌ای به کار می‌بریم، یکی از راه‌ها این است که بررسی کنیم این واژه از کدام زبان مبدا وارد زبان ما شده است؟! امثلا وقتی وقتی در زبان فارسی لفظ "درخت" را برای یک چیز که هر روز مشاهده‌اش می‌کنیم به کار می‌بریم، باید ببینیم این حروف "د"، "ر"، "خ"، "ت" چرا به لحاظ آوایی کنار هم قرار گرفته‌اند، چگونه یک کلمه را ساخته‌اند؟! چرا یک سری افراد در جهان با شنیدن کلمه‌ی "درخت" چیزی در ذهنشان می‌آید که با هم می‌فهمند؟! برای همین با روش‌های متفاوت زبان‌شناسانه و ریشه‌شناسی لغوی، به سراغ کشف ریشه‌های آوایی و تاریخی این واژه می‌گردیم و بررسی می‌کنیم تا ببینیم این واژه در گذشته‌اش چه شکلی بوده است و از چه زمان‌هایی به بعد تبدیل به این واژه‌ی اخیر شده است که ما آن را "درخت" می‌نامیم. هر واژه‌ای که در یک گستره‌ی زبانی-فرهنگی به کار گرفته می‌شود چنین وضعیتی دارد. عموما واژه‌ها محصول تجربه‌هایی ابتدایی و آوایی از برخورد آدمیان اولیه در آن زبان-فرهنگ با طبیعت پیرامون و سبک زندگی خویش‌اند .

لفظ "قانون" هم از این زاویه‌ی دید قابل توضیح و تفسیر است. اگر به گذشته‌ی کاربرد این واژه در زبان فارسی و عربی برگردیم، متوجه می‌شویم، این واژه مستقیما از زبان یونانی وارد این دو زبان شده است. لفظ اصلی این واژه **kanon** بوده است که یونانیان از آن واژه به عنوان "قاعده" و "معیار" مشخصی که برای سنجش چیزها به کار برده می‌شود، استفاده می‌کردند. "کانون" که در فارسی اخیر به معنای مرکز یک چیزی در نظر گرفته می‌شود هم یکی دیگر از انشعاب‌های معنایی‌ای است که ایرانیان از لفظ یونانی **kanon** وام گرفته‌اند. اما جالب اینجاست که از حدود سال‌های مرتبط با مشروطه این لفظ کاربرد امروزی‌اش را در زبان فارسی پیدا کرده است. ایرانیان، سابق بر این، در دوره‌های قبل، از لفظ "قانون" برای چیزهایی چون نوعی ساز و ابزار موسیقی یا ساختارهایی که

حزب ما حزبی برای آزادی-عدالت

مرتبط با بدن در نظر گرفته می شود، استفاده می کردند. در بررسی نوشته‌های فارسی بعد از اسلام به نام گذاری‌هایی برمی‌خوریم که از دید موضوع ما، با مسمی است. به عنوان مثال یکی از کتاب‌هایی که ابن مقفع در قرن دوم هجری قمری (هشتم میلادی) از پهلوی به عربی ترجمه کرده است کتابی بود به نام «آیین». در سَریانی واژه قانون به شکل قنونا که در زبان ارمنی نیز رایج است، بوده و معنی قاعده و قانون را دارد. در دوره‌ی مغول که از لفظ "یاسا" برای فرامین مغولها استفاده می‌کردند و در ترکیه فعلی هنوز از همان لفظ، برای قانون مدرن استفاده می‌کنند. کاربرد قانون به معنی و مفهوم Law انگلیسی در حقوق ایران، گذشته دوری ندارد و نگارنده ورود آن را به زبان حقوق فارسی، حوالی سالهای 1328 شمسی می‌داند.